

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΙΓΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΠΡΙΝ ΑΠ' ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ

CLAUDE FARRÈRE

Τό ωραιότατο και πολυτελέστατο αυτό δωμάτιο είχε στολισθῆ ὄν σέ μία ἑορτή. Τό τραπέζι ἦταν στρωμένο και ἐπάνω στό κατά- λευκο δαντελένιο τραπεζομάντηλο εἶχαν σκορπίσει ἀφθονες βιολέ- τες πού ἀφηναν νά ξεχύνεται τριγύρω τό μεθυστικό ἀρώμα τους. Στά ἄμπα-ζούρ, γύρω ἀπό τίς λάμπες, ἐκρέμοντο περίφημες γυρλάν- τες ἀπό ὄρατα ὀρχακιοειδή. Τό κρεβάτι—τό ἐρωτικό αὐτό κρεβάτι πού ἦταν χαμηλό σάν ντιράνι—ἦταν στρωμένο μέ περίφημα κινέ- ζικα μεταξωτά πού ἀσραφταν μέσα σέ χίλιες δυό ἀποχρώσεις, ὁ- μοιες μέ τά ἀφθασια ἐκεῖνα χρώματα τοῦ ἀνοιξιάτικου οὐρανοῦ. Τέλος, κάτω στους ὀλόμολλους πολυτελεῖς τάπητας, ἔβλεπε κανεῖς ἕνα δρόμο ἀπό ροδοκέαλα νά φθάνη ἀπό τήν πόρτα ὡ; τό τραπέζι και ἀπό τό τραπέζι ὡς τό κρεβάτι.

Μόνο πού στό κρεβάτι αὐτό δέν ἔβλεπε κανεῖς τό ἐρωτικό ἐκεί- νο σφιχταγκαλιωμένο ζευγαράκι πού περιέμενε.

Ἄλλοίμονο !
Ἄντι αὐτοῦ, ἕνας ἐτοιμοθάνατος ἀφηνε νά βγαίνουν κάτω ἀπό τά σκεπάσματα, δυό ἄρρωστα και σκελετωμένα χέρια...

Στό προσκέφαλό του, μία ἀδύνατη νοσοκόμος, ἀντικαθιστοῦσε τήν ἀπουσία ζουσα φίλη του.

Ἐκεῖνο τό βράδυ, τό φοβερό αὐτό βράδυ, ὁ Φρειδερίκος ντέ Γκουίμπρ ἐπρόκειτο νά πεθάνη.

Μία ἀποτυχημένη ἐγγείρισις σκωλοκοειδίτιδος τοῦ εἶχε ἐπιφέρει ὀξείαν περιτονίτιδα. Τέσσερες ἡμέρες πρῖν ἦταν μία χαρά ! Σήμερα ψυχοραγοῦσε. Τίποτα πιά, καμμιά ἐλπίδα. Οἱ γιατροὶ εἶχαν πῆ τήν τελευταία τους λέξη. Ἀπελπισία. Ὁ Γκουίμπρ ὅμως δέν ἐφοβεῖτο τίποτε. Εἶχε ἀπαιτήσει νά τοῦ εἰποῦν τήν ἀλήθεια. Τοῦ τὰ εἶπαν ὅλα. Μόνο τέσσερες ὥρες τοῦ ἔμεναν ἀκόμα νά ζήσῃ. Οὔτε λεπτό περισσότερο.

- Σχεδόν δηλαδή ὡς τός ὄχτώ ; ἔ ;
- Μάλιστα !
- Σᾶς εὐχαριστῶ.

Καί ἐσώπασε.
Στήν ὄψη του τίποτα δέν φανέρωνε ἀγωνίαν ἢ πόνο. Τί- ποτε ! Ἐσώπασε στωϊκότατα.

Ὅσοι θά πέθαινε λοιπόν ! Θά πέθαινε σήμερα...μιά Τε- τάρτη, σᾶς 27 Ἰανουαρίου τοῦ 1909 !

Μιά Τετάρτη ! Κάθε βδομάδα, τήν ἡμέρα αὐτή, τέσσερα χρόνια τώρα, ἐρχότανε ταχτικά μία γυναίκα. Δέν εἶχε λείψει οὔτε μία φορά... Ἐρχότανε σ' αὐτό τό δωμάτιο, ἐδῶ, πού σήμερα ὁ Φρειδερίκος ἐπρόκειτο νά πεθάνη. Μία γυναίκα πού γι' αὐτόν ἦταν ἡ μόνη ὑπαρξή πού εἶχε ἀγαπήσει, πού εἶχε λατρεύσει, μία γυναίκα πού ὑπέρξε γι' αὐτόν ἢ φίλη του, ἢ ἀδελφή του, ἢ νύφη του, ἢ θεά του, τό εἰδικό του, τό πᾶν στή ζωή του. Μία γυναίκα στής ἁπλίας τό πρόσωπο ἐκλεινε ὅλη τή ζωή τῆς νεότητός του, στής

ὁποῖας τά μάτια ἔβλεπε ὅλο του τό ἐγώ, ὅλη του τή συνείδηση, ὅλες του τίς πράξεις. Ὅλα γι' αὐτήν και αὐτή γιά ὅλα. Ἦταν ἡ γυναίκα γιά τήν ὁποία εἶχε θυσιάσει τό πᾶν, εἶχε δώσει τό πᾶν, εἶχε σπα- ταλήσει ὅλη του τή χαρά, ὅλη του τή μέθη, ὅλη τήν τρέλλα τῆς ζωῆς του.

Κάθε Τετάρτη ἐρχόταν ἐκεῖνη ! Ἐρχόταν ἐδῶ. Ἀκόμα και χθές, προχθές... τήν τελευταία Τετάρτη εἶχε ἔλθει. Θά ξαναρχόταν ἀπό στιγμή σέ στιγμή. Θά τήν ξανάβλεπε. Ὅλα γι' αὐτήν εἶχαν ἐτοιμα- σθεῖ ὅπως και τότε... ὅλα γι' αὐτήν..., τό τραπέζι, τά προκείμενα τραντάφυλλα, τό στολισμένο δωμάτιο. Θά ξαναρχότανε, θά τήν ξανάβλεπε, θά πέθαινε στήν ἀγκαλιά της. Στά κάτωχρα χεῖλη του ἀνθίσε γιά μία στιγμή ἕνα μικρό χαμόγελο... Ἄς δοκίμαζε λοιπόν ἀκόμα μία φορά τήν γλύκα ἐκεῖνῆς τῆς ἀγκαλιάς της, τήν μέθη τῶν φιλιῶν της, τήν εὐτυχία, τήν εὐτυχία... και ὕστερα ἄς πέθαινε... Ὁ θάνατος κανόνιν μιά, τέτοιας ὑπεράνθρωπης εὐτυχίας δέν τοῦ ἐφάνετο και σπουδαῖο πρᾶγμα.

Τό ὄρολόι τοῦ τοῦχοу χτύπησε πέντε. Ὁ ἐτοιμοθάνατος ἐσκέ- φθη : «Ὅπου εἶνε ἐρχεται. Δέν μπορεῖ ν' ἀργήσῃ περισσότερο».

Καί τί φοβερό ! Δέν ἤξερε ἐκεῖνη ὅτι θά πέθαινε. Οὔτε καν ἰδέα εἶχεν ὅτι θά τόν ἔβλεπε στό κρεβάτι, ἄρρωστο, ἐτοιμοθάνατο... Ἐκάθησε στό κατόφλι τῆς πόρτας ἐκπληκτη.

— Φρειδερ... Ὁ ! Θεέ μου !... Τί ἐπαθε; ;
— Ἐκεῖνος τήν κύνταξε. Καμμιά πίκρα, καμμιά μελαγχολία στό βλέμμα του.

Προχώρησε κοντά του. Ἐφθασε στό κρεβάτι : του, ἔσκυψε και τόν φίλησε στό κατάξερο και φλογισμένο μέτωπό του.

— Φίλε μου, ἀγάπη μου... Τί ἔχεις ;... Πές μου... Δέν εἶνε τί- ποτα ; ἔ ;

— Ὅχι !
Ἦ νοσοκόμος ἀπεσῦρθη διακριτικά. Ἦσαν μόνοι. Ἐκεῖνος ἐπα- νέλαβε :

— Ὅχι ! Τίποτα !... Δέν εἶνε τίποτα τό σοβαρό. Ἦρθε;

Τῆς ζήτησε νά καθῆσῃ κοντά του και νά ἐκαναλά- βη τά χέρια πού εἶχε συνειθίσει νά τοῦ κάνει τόσον καιρό, τόσα χρόνια. Τήν κυτιοῦσε ἀπληστος, τήν ἐτρω- γε μέ τίς κόρες τῶν ματιῶν τοῦ.

Ἐκεῖνη δέν εἶχε καταλάβει τίποτα. Εἶχε πεισθῆ ὅτι δέν ἦταν τίποτα τό σοβαρό. Χαμογέλασε, ὑπήκουσε και σιγά—σιγά τό δαμάτιο τοῦ ἐτοιμοθανάτου ἀρχισε νά παίρνῃ τήν πρώτη του εὐθυμῆ ὄψη. Ἀρώματα, γέλοια, κέφι.

Μόλις ὅμως ἐκεῖνη σήκωσε τά σκεπάσματα τοῦ κρεβ- βатиού και ἐτοιμαζόταν νά καθῆσῃ λιό κοντά του ἔξα-

φνα εκείνος την έσπρωξε μακριά του.

«Ο θάνατος τόν είχε έγγριζε με τὰ χέρια του...»

Τόν αισθάνθηκε νά ερχεται κοντά του...

— Μιά στιγμή... Στάσου !...

Εκείνη τραβήχτηκε φοβισμένη και άκουσε νά τής λέη με φωνή που είχε άρχισει νά μοιάζει με έλαφρό ρόγχο :

— Αγάπη μου... μία στιγμή... πρώτα—πρώτα κύτταξε... νά ! εκεί... άνοιξε εκεί... ναι... σ' αυτό εκεί τó επιπλο... ναι ! εκεί... αυτά... άνοιξε το άμέσως... Πάρε τó κλειδί... έδω... κάτου από τó μαξιλάρι... άμέσως όμως... τώρα... γλήγορα... γιατί σέ λίγο... όχι... όχι... δέν θά είνε πιά καιρός... ε ; ;...

Ένα ρίγος τρόμου διέδραμε τó σώμα της. Ένα προαίσθημα φοβερό τήν κατέλαβε.

Εκείνος προσέθεσε με κόπο πολύ :

— Τά γράμματα σου... ναι ! εκεί... όλα εκεί είνε... πρέπει... ναι ! πρέπει... πάρα, πάρα από εκεί... μαζί σου... ή... άν θέλεις... ναι ! άν θέλεις καλύτερα κάφα... ρίχτα εκεί... εκεί στην φωτιά... στο τζάκι. Τώρα όμως ε, πρέπει... πρέπει αγάπη μου... για νά μπω... σέ λίγο νά κοιμηθώ... γλυκά... ήσυχα !...

Η άναπνοή της έκότηχε. Πνιγότανε... Έκαμε δυό βήματα πίσω κι έπεσε στον τοίχο τρομαγμένη...

— Φρειδερό... ω ! Θεέ μου ! Τί λές... τί είπες ;

Εκείνος ήσυχος κατέβασε τó κεφάλι και προσέθεσε ήσυχότερα : — Ναι ! εκείνο που είπα... είπα... ναι !... αυτό... αυτό που κατέλαβες ! Αγάπη μου... δέν πειράζει... δέν πρέπει... δέν πρέπει νά λυπάσαι !

Εκείνη έφριξε μία κραυγή και σκέπασε τó πρόσωπο με τὰ χέρια της. Δέν ήταν λυτή εκείνο που αισθανότανε. Ήταν φόβος, φρίκη, τρόμος. Ένας τρόμος δυνατός, άπερίγραπτος, χωρίς όνομα. Βέβαια άγαπούσε τόν έραστή της. Τόν αγαπούσε πολύ, δυνατά, άρρωσιωμένα, παθητικά, όπως όλες οι γυναίκες που αγαπούν τους αγαπημένους τον με τους όποιους έχουν ζήσει τέσσερα δλόκληρα χρόνια. Και ύστερα από λίγο μάλιστα, όταν θά σκεπτότανε τὰ πράγματα που ψύχραμα πόσο θά λυπότανε πού θά έχανε τόν φίλον της. Θά ήταν γι' αυτήν ένας βαθύς, ένας άληθινός πόνος !

Τήν στιγμή αυτή όμως όλος εκείνος ό πόνος της επνιγότανε μέσα στην τραγική φρίκη τού θανάτου. Στο κρεβάτι αυτό που τόσες φορές είχε καθίσει μαζί του, ένα πτώμα τώρα έβλεπε στά μάτια της... Ένα πτώμα άγχοό, σκελετωμένο... Ω ! τί φρίκη ! Όρθια, δυό βήματα μακριά από τó κρεβάτι εκείνο, έμενε άνιψήτη και δέν τολμούσε νά βγάλη τὰ χέρια της από τó πρόσωπο. Και όταν ό έτοιμοθάνατος επανέλαβε: «πάρε τó κλειδί, προχώρησε με τὰ μάτια κλειστά και ψηλαφητά έψαξε κάτω από τó μαξιλάρι...

Τό βρήκε. Τό έσφιξε σνά χέρια της και προχώρησε σό μυστηριώδες εκείνο επιπλο που τής είχε δείξει.

Ο έτοιμοθάνατος επανέλαβε με έπιμονή :

— Και τὰ τρία... και τὰ τρία κουτιά...

Η φωνή του έσβυνε...

Εκείνη με τρέμοντα χέρια άνοιξε τó συρτάρι... Τό ένα, τó δεύτερο και τó τρίτο... Τά κρατούσε σνά χέρια της... Τά είχε πάρει και τὰ τρία.

Ήταν τρία όμοια κουτιά από σναλιστό έβεννο...

Η φωνή τού έτοιμοθανάτου άκούσθηκε ακόμα μία φορά προσηλακή :

— Ρίχτα στη φωτιά !...

Η γυναίκα όμως αυτή, ή γυναίκα, που τόσο είχε αγαπήσει, τόσο είχε λατρεύσει, δέν ύπνικωσε άμέσως στη διάταγή του... Ακίνητη και σιωπηλή τὰ έκύνταξε. Τά άνοιξε και τὰ μάτια της; καρφώθηκαν σνά γράμματα που περιείχαν.

Πόσες άναμνήσεις ! Έφριξε μία γρήγορη ματιά στο επιπλο. Πόσος καιρός είχε περάσει ! Όλο τó παρελθόν ζύτνησε σό νού της. Για πρώτη φορά τή στιγμή αυτή έννοούσε όλο τó βάθος τού έρωτος με τόν όποιον τήν είχε περιβάλλει τόσα χρόνια ό έραστής της.

Έντελώς μηχανικά έπήρε μία επιστολή στην τύχη.

Διάβασε :

«Μή με περιμένεις αύριο, αγάπη μου.Θά έλθω όπως πάντοτε τήν Τετάρτη. Στο έχω ειπεί χίλιες φορές ότι μου είνε αδύνατον νά ερχομαι συχνότερα. Αύριο έχω ένα σωρό πράγματα νά κάνω. Ψώνια, πρόσκληση σέ τσάι, επισκέψεις... Όχι ! Όχι ! Πρέπει νά είσαι πύ λογικός παρακαλώ».

Και πάρα κάτω σέ μία άλλη :

«Αγάπη μου, αγάπη μου, σέ παρακαλώ, γίνου πύ φρόνιμος, πύ φρόνιμος. Γιατί μου γράφεις τέτοιες τρέλλες ; Δέν σου φθάνει μία δλόκληρη ήμέρα τήν εβδομάδα για νά μου τίς είπης ;»

Και άλλου :

«Τά σημερινά λουλούδια σου ήταν τρέλλα. Όραιότερα δέν έλαβα ποτέ μου. Θά έλεγε κανείς πώς ήταν διαλεγμένα ένα προς ένα. «Έλα τó βράδυ στην όπερα, θά είμαι με μία τρελλή συντροφιά... θά δειπνήσουμε κάπου και ύστερα...» Ω ! δέν μπορείς νά φαντασθής ένα φώρεμα που σού έτοιμάζω... Έλα».

Από τó μάτια της ξεφύγαν δυό θερμά δάκρυα.

Τί ; αυτό λοιπόν ήταν όλο ; αυτό ήταν λοιπόν ή ζωή ;

Έξαφνα ένα αίσθημα έντροπής μαζί και τύψεως άρχισε τὰ καταλαβάνη τήν πονεμένη, τήν άπελιτισμένη ψυχή της. Τώρα έννοούσε, τώρα αισθανότανε, τώρα τὰ έβλεπε όλα. Όποτε είχε λοιπόν τόσο δυνατά αγαπήσει, χωρίς αυτή ν' αγαπήσει, χωρίς ν' άναποκριθί.

Στο πάθος λοιπόν αυτό δέν είχε αφήσει τήν ψυχή της. Τόν έραστή λοιπόν αυτόν που τόσα δείγματα έρωτος είχε, δέν τόν αγαπήσε, δέν τόν αγαπήσε. Και τώρα ; Τί φρίκη. Τί ντροπή... Ο έραστής εκείνος που τήν έλάτρευσε όσα κανείς σέ λίγο τήν άφησε, σέ λίγο έφυγε μακριά, πέθανε... Έτσι μόνο, χωρίς νά έχη ούτε μία άνάμνησι τού έρωτός της... Τίποτα δέν είχε κάνει γι' αυτόν και αυτός είχε τὰ πάντα θυσιάζει για τὰ μάτια της !...

Ανατρίχισε από όπλοισία, προχώρησε μερικά βήματα και σωριάστηκε γονατιστή μπροστά στο κρεβάτι του.

Στο κρύο και σκελετωμένο χέρι του έκόλλησε τὰ πετρωμένα της χείλη... Δάκρυα μετανόας κυλούσαν από τὰ μάτια της. Ήθελε νά μιλήσει, νά τὰ ειπεί όλα, νά φωνάξει, νά κραυγήσει από μετάνοια από τούμυς... Τό φρολόι όμως τού τοίχου έχτύπησε επτά... Ο έτοιμοθάνατος τήν επρόλαβε.

— Επτά ή ώρα ! τής είπε... Ησθες ! σ' εδχαριστώ... Τώρα πρέπει νά φύγεις... Πρέπει... Είνε ώρα νά γυρίσεις στο σπίτι σου... Πήγαινε... Εδχαριστώ... Χαίρε !...

Εκείνη έσήκωσε τó κεφάλι της και τόν κύτταξε μία στιγμή... Ήταν τζαλιωμένη... Δέν άκουσε... δέν κατάλαβε τίποτα...

Εκείνος επανέλαβε :

— Πήγαινε λοιπόν ! είνε ώρα ! έχτύπησε επτά !

Εκείνη δέν μπόρεσε νά συγκρατήση τούς λυγμούς της και έπεσε επάνω του...

Νά φύγη ! Έπρεπε λοιπόν νά φύγη ;

Ψώναξε με φωνή πνιγμένη από δάκρυα :

— Νά φύγω ! Τώρα νά φύγω...

Τώρα που έξω, τώρα που είδα πόσο μ' αγαπήσες... πόσο μ' αγαπήσες... Νά φύγω λοιπόν και νά σ' αφήσω μόνο, κατόνο, έτσι νά πεθάνεις...έγω που αγαπήθηκα τόσο από σένα και πού δέν σ' αγαπήσα διόλου... διόλου ; Νά φύγω χωρίς νά μπόρεσω νά σου άναποδώσω τή λατρεία αυτή τώρα στις λίγες αυτές στιγμές που μ' ές μένον, χωρίς νά ρίξω τήν καρδιά μου σνά πόδια σου για νά τήν πατησης... νά τήν συντρίψης... νά τήν καταστρέψης ;...

«Ο ! Όχι ! Όχι... Όχι... Ποτέ...»

— Νά φύγεις ; τής είπε με ζωηροτάτη φωνή που άπορούσε πώς έβγαινε από ένα έτοιμοθάνατο σήθος... Πήγαινε... ναι ! Είναι επτά... είναι ώρα νά πηγαίνεις... Στο σπίτι σου δέν πρέπει ν' άνησυχούν... Θά σέ περιμένουν... Δέν πρέπει νά βάλουν κακό με τó νού τους... Πήγαινε ! Αύριο ή ζωή θά σου χαμογελάσει... θά σού άνοιξη νέους δρόμους... θά τὰ ξεχάσεις... θά τὰ ξεχάσεις όλα... Μή λυπάσαι ! Πήγαινε... Ναι ! Πρέπει νά φύγεις, νά γυρίσεις σό σπίτι σου, σόν άντρα σου, σό παιδί σου... πρέπει νά τούς χαμογελάσεις... νά χαρής μαζί τους... νά με λημονήσεις. Μή μου είπης όχι... πρέπει... τó θέλω. Και άν σήμερα κατάλαβες εκείνο που δέν μπόρεσες νά καταλάβεις ως τὰ τώρα και άν θέλεις νά μου άναποδώσεις; εκείνα που δέν μου ξεπλήρωσες ως σήμερα... δέχου. Θέλω όμως έγω νά διαλέξω τó νόμισμα τής πληρωμής... Έλα... πλήρωσε... Η ύπακοή σ' αυτό που σού ζητώ θά είναι για μένα ή άναπόδοσις τής αγάπης μου... Πήγαινε... αυτό μου φθάνει... Θέλω νά πεθάνω μόνος μου... τó θέλω... έσύ νά επιστρέψεις εκεί... Μή λυπάσαι... γύρισε... μή κλάψης, γιατί ό γυιός σου θά άντικρίση τὰ μάτια σου κλαμένα... Η μόνη και ύστατη χαρά που σού ζητώ είναι αυτή... Πήγαινε... άκουσε με... μή μου τó άρνηθής, άν θέλεις νά πεθάνω εδχαριστημένος...»

Εκείνη ύπήκουσε και έφυγε άφανη... σκυφή.

Ο Φρειδερίκος ντε Γκουίμτρο,μιά ώρα άργότερα πέθανε μόνος. Claude Farrère

Ποτέ ό βασιλεύς δέν πίπτε, όταν έπεσαν ύπέρ τού έθνους ενεργών. Δ. Βερναδάκης Πόση άφνειε 'ς τούς γονιούς τιμή και 'ς τή γενεά του όποιος πεθαίνει, τó σπαθί κρατώντας 'ς τή ζεαία του. Σ. Τρικούπης